

«Самұрық-Энерго» АҚ
Директорлар кеңесінің
2023 жылғы «25» желтоқсандағы
шешімімен бекітілген
(№ 18/23 хаттама)

«САМУРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ

Құжат несі	Комплаенс қызметі
Редакция	2
Жыл	2023

Астана қ.

МАЗМҰНЫ

Біздің құндылықтарымыз қандай?.....	3
Біздің қағидаттарымыз.....	4
Мінез-құлық кодексі кімге арналған?.....	5
Мінез-құлық кодексі не үшін керек?.....	5
Мінез-құлық кодексін сақтау қалай қамтамасыз етіледі?.....	5
Қоғамға қызмет ету.....	8
Миссиямызды ұстану	8
Орнықты даму.....	9
Этикалық мінез-құлық.....	10
Біз адам құқытарын қалай сақтаймыз.....	10
Адам құқықтарын біз қалай сақтаймыз?.....	10
Сыртқы коммуникация.....	12
Қызметкерлерге деген көзқарас.....	12
Жұмысқа жалдау мен еңбек етудің тең шарттары.....	12
Кемсітушілік пен қысымшылыққа тыйым салу.....	13
Бизнес қауымдастықпен өзара іс-қимыл	14
Үшінші тұлғаларды тарту	15
Мүдделер қақтығысы	17
Әлеуметтік жобалар және демеушілік	18
Сыйлықтар және қонақжайлылық белгілері	18
Саяси қызмет және жарналар.....	20
Компанияға деген қамқорлық	20
Активтерді қорғау.....	20
Бәсекелестік және монополияға қарсы заңнама.....	22
Қаржылық есептіліктердің ашықтығы.....	22
Ақпаратты басқару.....	24
Мінез-құлық кодексінің бұзылғандығын хабарлау.....	25

БІЗДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫМЫЗ**ҚУАТ/ҚҰАТ/ЭНЕРГИЯ****«Қамқорлық»/QAMQORLYQ/Наставничество**

- ✓ Біз әрқашан көмекке келуге және қолдау көрсетуге дайынбыз
- ✓ Біз әріптестерімізбен және серіктестермен сенімді қарым-қатынас жасау үшін ашық әрекет етеміз
- ✓ Біз тәлімгерлікке, тәжірибе алмасуға және сақтауға дайынбыз

«Уәдеге беріктік»/ҰАДЕГЕ BЕРІКТІК/Надежность

- ✓ Біз үздіксіз және сапалы жұмыс үшін жауаптымыз
- ✓ Біз болашақ ұрпақ алдында жауап береміз және қоршаған орта мен экологияға ұқыпты қараймыз
- ✓ Біз барлық жерде қауіпсіз, жайлы және бәсекеге қабілетті еңбек жағдайларын жасау үшін жауаптымыз
- ✓ Біз қабылданған міндеттемелерге адалмыз

«Адалдық»/ADALDYQ/Справедливость

- ✓ Кез келген мәселелерді шешуде біз жағдайды объективті бағалаймыз және әділ әрекет етеміз
- ✓ Біз тең талаптарды қолданамыз және тең мүмкіндіктер береміз
- ✓ Біз ой-пікірлеріңізді айтуға және естуге мүмкіндік бере отырып, басқалардың пікірін бағалаймыз

Тәжірибе/ТАҒІРІБЕ /Профессионализм

- ✓ Біз қойылған міндеттерге адал қараймыз және жұмыстан ләззат аламыз
- ✓ Біз өз ісіміздің шеберіміз, өзімізді жетілдіреміз және нәтижеге қол жеткіземіз
- ✓ Тиімділікті арттыру үшін біз түрлі көзқарастарды іздеп, түрлі әдістерді қолданамыз.

БІЗДІҢ ҚАҒИДАТТАРЫМЫЗ

Кәсіпқойлық

Компания қызметкерлерінің жоғары кәсіпқойлығы – оның тиімді қызметінің кепілі. Сондықтан Компания жеке және кәсіби дамуы үшін тең мүмкіндіктерді бере отырып, жайлы жұмыс пен әрбір қызметкердің әлеуетін іске асыру үшін барлық қажетті шарттарды құруға ұмтылады. Әрбір қызметкер Қоғам ұсынатын мүмкіндіктерді пайдалана отырып, сондай-ақ дербес өзінің кәсіпқойлық деңгейін арттыруға тырысады.

Комплаенс

Қағидаларды ұстану ортақ мақсаттармен, мінез-құлық мәдениетімен және дәстүрлермен біріккен кәсіпқой команда болып қалуға мүмкіндік береді, сондай-ақ Қоғамда және іскери серіктестермен және клиенттермен өзара түсінушілікті тиісті деңгейде ұстауға көмектеседі.

Қауіпсіздік

Біз әлемді энергиямен қамтамасыз етеміз және бұны қауіпсіз әдістермен жасауға тырысамыз.

Тәуекелге бағдарланған тәсіл

Біз тәуекелдерді басқарудың корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрамдасы ретінде маңыздылығын сезінеміз және Қоғамның құны мен беделіне теріс әсерін тигізетін тәуекелдерді уақытылы сәйкестендіруге және деңгейін азайтуға бағытталған қажетті шараларды қабылдаймыз.

Әлеуметтік жауапкершілік

Біз қоршаған ортаны қорғай және өзара іс-қимыл жасайтын қауымдастықтарды құрметтей отырып, өндірістік қызметті жүргізуге тырысамыз. Біздің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және жалпы қауіпсіздік, сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау саласындағы мақсаттар – жазатайым оқиғалардың, денсаулыққа тигізетін зиянның және қоршаған ортаға залалдың болмауы.

Ашықтық

Біз кездесулерге, талықлауларға және диалогқа ашықпыз, мүдделі тұлғалармен өзара тиімді мүдделерді есепке алуға, Қоғам мен мүдделі тұлғалар мүдделерінің арасындағы құқықтар мен теңгерімді сақтауға негізделген ұзақ мерзімді ынтымақтастықты құруға тырысамыз.

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ КІМГЕ АРНАЛҒАН?

Кодекстің ережелері Компанияның барлық қызметкерлеріне, лауазымды тұлғаларына және директорларына қолданылады. Осы Кодекстегі «Сіз», «біз» немесе «барлығы» деп қолданылатын қаратпа сөздер Компанияның барлық қызметкерлеріне, лауазымды тұлғалары мен директорларына қарата айтылғанды білдіреді.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына кіретін еншілес және тәуелді ұйымдар (бұдан әрі – ЕТҰ) Мінез-құлық кодексін өздерінің комплаенс тәуекелдеріне шамалас етіп қабылдауға міндетті.

Компаниямен жұмыс істейтін және Компанияның мүдделерін білдіретін іскерлік серіктестерге, өнім берушілерге және басқа үшінші тұлғаларға Кодекстің ережелерін немесе комплаенс мәселелері бойынша өзге де ұқсас саясаттарды ұстану ұсынылды.

БІЗГЕ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІ НЕ ҮШІН КЕРЕК?

Біздің стратегиямыздың мәні – Еуразия кеңістігінде маңызы бар тиімді операциялық энергетикалық холдинг – Қазақстан нарығының көшбасшысы болу.

Біздің мақсатымыз: әлемдегі ең табысты Компаниялардың біріне айналу.

Жалғыз акционерді, қызметкерлер мен іскерлік серіктестерді қоса алғанда, барлық мүдделі тұлғалардың тарапынан қызметімізге сенімділікті сақтап, арттырмайынша, стратегиялық мақсаттарымызға қол жеткізе алмаймыз.

Осы Кодекс құндылықтарды, негізгі қағидаттар мен мінез-құлық стандарттарын белгілейді, оларды басшылыққа ала отырып, біз барлық мүдделі тараптардың мүдделерін қамтамасыз ете аламыз. Мінез-құлық кодексі корпоративтік мәдениетімізді және нарықтың ашық та адал қатысушысы ретінде Компаниямыздың беделін күшейтуге бағытталған. Кодекс біз бетпе-бет келуіміз мүмкін тәуекелдердің барлық спектрін қамтымайды. Сондықтан Мінез-құлық кодексі дұрыс пайымдау және бұл үшін жауапкершілік арқалау қажеттігін алып тастай алмайды.

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІНІҢ САҚТАЛУЫ ҚАЛАЙ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛЕДІ?

Компанияның Директорлар кеңесінің рөлі

Директорлар кеңесі жоғары этикалық стандарттардың сақталуын қамтамасыз етеді және барлық мүдделі тұлғалардың мүдделерін ескереді.

Іскерлік мінез-құлықтың негізгі принциптері мен стандарттарын анықтай отырып, басқарушы орган Компаниядағы Мінез-құлық кодексінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелері осы Мінез-құлық кодексін толығымен қолдайды және оның ережелерін ұстанады. Компанияның Комплаенс қызметі және Омбудсмені Компанияның Директорлар кеңесінің Аудит комитетіне Мінез-құлық кодексінің сақталуы және этика мен комплаенс бойынша анықталған бұзушылықтар бойынша есеп береді. Комплаенс қызметі «Самұрық-Энерго» АҚ комплаенс тәуекелді басқару саясаты шеңберінде этикалық тәуекелдер тәуекелдерін бағалайды. Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелері осы Мінез-құлық кодексінің ережелерін қайта қарайды және қажет болған жағдайда оларды жаңартады. Директорлар кеңесі өз құзыретіне жататын мәселелер бойынша корпоративтік қақтығыстарды реттейді.

Комплаенс қызметінің рөлі

Осы Мінез-құлық кодексінің ережелері бойынша сыбайлас жемқорлық пен парақорлыққа, алаяқтыққа, іскерлік сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілеріне, мемлекеттік органдармен қарым-қатынастарға байланысты сауалнамаларға, аталған мәселелер бойынша ішкі тергеп-тексеру жүргізуге қатысты түсініктемелер мен консультациялар береді;

Жоғарыда көрсетілген мәселелер бойынша осы Мінез-құлық кодексі ережелерінің сақталуына мониторинг жүргізеді және бақылау жасайды;

Бұзушылықтар анықталған жағдайында қызметкерлер мен лауазымды тұлғаларға қатысты тәуелсіз және объективті ішкі тергеулерге бастамашылық жасайды, жүргізеді және қажет болған жағдайда түзету шараларын ұсынады;

Атқарушы орган мүшелерінің және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасы заңнамасының ережелерін және инсайдерлік ақпаратқа, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске, әдеп талаптарын сақтауға қатысты ішкі құжаттарды сақтауын тексереді;

Іскерлік этика нормаларының тәуекелдерін үнемі бағалайды;

Іскерлік этика мәселелері бойынша жыл сайынғы оқыту курсын қамтамасыз етеді.

Омбудсменнің рөлі

Осы Мінез-құлық кодексі ережелері бойынша қызметкерлердің іскерлік этикасы, әлеуметтік-еңбек мәселелеріне қатысты түсініктемелер мен кеңестер береді;

Өз құқықтарының және /немесе осы Мінез-құлық кодексі ережелерінің бұзылу фактісі бойынша жүгінген қызметкердің және/немесе лауазымды адамның анонимділігін және ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етеді;

Қызметкерлердің іскерлік этика қағидаттарын сақтауына ықпал етеді;

Әлеуметтік-еңбек сипатындағы еңбек дауларын, жанжалдарды, проблемалық мәселелерді шешуге ықпал етеді;

Жүйелі сипаттағы және тиісті шешімдер қабылдауды талап ететін мәселелерді анықтайды;

Әлеуметтік-еңбек мәселелері мен этика мәселелері саласындағы ұсыныстар мен сындарлы шешімдерді енгізеді.

Атқарушы органның рөлі

Компания қызметінің кез келген саласы адам құқықтары мен іскерлік этика нормаларын тікелей немесе жанама түрде бұзуға ықпал етпеуі үшін этикалық мінез-құлықтың жоғары стандарттарын қамтамасыз етеді;

Корпоративтік басқаруды бағалау шеңберінде Компанияның этикалық қағидаттары мен корпоративтік құндылықтарының сақталуын тексереді;

Қызметкерлердің бастамасы бойынша Мінез-құлық кодексінің ережелерімен танысуды, оны сақталуын және этикалық мәселелердің талқылануын қамтамасыз етеді;

Қызметкерлердің мінез-құлық нормаларын бұзуына жол бермеу және дереу жою жөнінде шаралар қабылдайды.

Осы Мінез-құлық кодексінде баяндалған мінез-құлық стандарттары мен негізгі қағидаттарын Қоғамның әрбір қызметкері Қоғамдағы күнделікті қызметінде ең басты шарт деп есептейді.

Төменде алғашқы негізгі қадамдар келтірілген:

- ✓ Мінез-құлық кодексінің ережелерін оқыңыз және зерделеңіз;
- ✓ Өз сөздеріңіз бен іс-әрекеттеріңізде Мінез-құлық кодексінің ережелерін қатаң ұстаныңыз;
- ✓ Комплаенс тәуекелдер туралы алаңдаушылық білдіріңіз және ол туралы хабарлаңыз.

Әрқайсысымыз мынадай практикалық нұсқаулық негізінде өз мінез-құлқымызды бағалауға тиіспіз:

- ✓ Менің әрекетім Мінез-құлық кодексіне сәйкес келе ме?
- ✓ Бұл этикаға сәйкес келе ме?
- ✓ Бұл заңды ма?
- ✓ Егер менің мінез-құлым туралы жұртшылыққа белгілі болса, менің мінез-құлым қабылдарлық бола ма?

Этикалық және комплаенс талаптарын ұстану және сақтау – бұл Қоғамда жұмыс істейтін немесе оның мүдделерін қорғайтын әрбір қызметкердің жеке жауапкершілігі. Осы Мінез-құлық кодексін бұзу Компаниямыздың беделі мен жұмысына зиян тигізеді және тәртіптік жазалар мен жұмыстан босатуға әкеп соғуы мүмкін. Мінез-құлық кодексінің белгілі бір бөлімдерінің сақталмауы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнаманы бұзу болып табылуы және жеке әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке әкеп соғуы мүмкін екенін атап кеткен маңызды. Мінез-құлық кодексінің сақталуы комплаенс бағдарлама арқылы қамтамасыз етіледі және оны Директорлар кеңесі толығымен қолдайды. Комплаенс қызметі комплаенс бағдарламасын әзірлейді, оны үйлестіреді және оның іске асырылуы бағытында көшбасшылыққа ие. Комплаенс бағдарламасының негізгі элементтері мыналар болып табылады:

- ✓ Комплаенс тәуекелдерін бағалау;
- ✓ Комплаенс рәсімдерін және ішкі бақылауларды ендіру комплаенс тәуекелдерімен бір деңгейде қабылданады;

✓ Комплаенс мәселелері бойынша оқытуды қоса алғандағы тиімді коммуникация;

✓ Алаңдаушылықты білдіру және жедел желі арқылы бұзушылықтар туралы ақпарат беру;

✓ Комплаенс бұзушылықтарын тексеру және түзетуші шараларды қабылдау.

Егер Сізге Мінез-құлық кодексіне қатысты түсіндірме немесе кеңестер әлі де қажет болса, Сіз өзіңіздің тікелей басшыңызға немесе Комплаенс қызметіне жүгіне аласыз.

Егер Сізге Мінез-құлық кодексінің қандай да бір ережелерінің немесе басқа комплаенс рәсімдердің, ішкі бақылау жүйелерінің бұзылғаны туралы белгілі болса, Сіз олар туралы жедел желі арқылы тез арада хабарлауға тиіссіз, бұл туралы сізге хабарланады. Бұндай хабарламалар қудалаудан қорғау кепілдігімен құпия немесе анонимді негізде берілуі мүмкін.

ҚОҒАМҒА ҚЫЗМЕТ ЕТУ

МИССИЯМЫЗДЫ ҰСТАНУ

Біздің міндетіміз орнықты даму қағидаттарын басшылыққа ала отырып, энергия ресурстарын сенімді жеткізу, жоғары технологиялық даму, экологиялық таза болу арқылы акционерлер, қызметкерлер және қоғам үшін құндылық құру, өсіп келе жатқан сұранысты қанағаттандыру болып табылады. Біз өз міндеттерімізді Жалғыз акционермен әділ қарым-қатынас қағидаттарына сүйене отырып, Компанияның ұзақ мерзімді құнының өсуін және орнықты дамуын қамтамасыз ету; сенімді бәсекеге қабілетті өзара қарым-қатынастарды қамтамасыз ету, «жасыл» экономикаға көшу, Компания қызметінің ашықтығы, тиімділігі мен икемділігі; Компанияның мүддесі үшін шешімдер қабылдаудың жүйелілігі, уақтылығы; жауапкершілік, есептілік және заңдылық мақсатында орындауға міндеттіміз.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Компания атынан қызметті жүзеге асырған кезде Компания мен мемлекетімізге қызмет етудің ерекше жауапкершілігін сезініңіз және Компанияның миссиясын дұрыс сезініп, лайықты қамқорлық көрсетіңіз;

✓ Сіздің міндетіңіз Компания мен мемлекет өмірінің сапасы мен деңгейіне тікелей әсерін тигізетінін сезініңіз;

✓ Өз міндеттеріңізді Компания миссиясына сәйкес орындаңыз және оларды орындау үшін Компаниядағы Сізге берілген құзыретті белгіленген мақсат шегінен тыс шараларды пайдаланбаңыз.

✓ Өзіңіздің жеке мәселелеріңізді шешу барысында Компания атынан өкілдік ететініңізді көрсетпеңіз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУ ҚАЖЕТ:

✓ Қоғамдық теріс пікір тудыруы және/немесе Қоғам беделіне зиян келтіруі мүмкін кез келген әдепсіз немесе лайықсыз мінез-құлық белгілері.

ОРНЫҚТЫ ДАМУ

Компания болашақ ұрпағымызға қамқорлық жасайды және еліміздің орнықты дамуына ерекше назар аударады. Біз экожүйенің қорғалуын, ауа сапасының жақсаруын және ресурстарымыздың тұрақтылығының сақталуын қолдаймыз.

Біздің Компания операциялық қызметтің халыққа және қоршаған ортаға теріс әсерін мейлінше азайтуға, қоршаған ортаға зиян келтіретін өндірістік аварияларды алдын алуға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге және жарақаттылықтың нөлдік деңгейіне қол жеткізуге ұмтылады, сондай-ақ табиғи ресурстардың тиімді пайдаланылуын, жаңғыртылуын қолдайды. Біз энергияны тиімді пайдалануды арттыруды, ресурстарды үнемдеуді және баламалы энергия көздерін пайдалануды қолдаймыз.

Біз алдымызға қойылған мақсаттарды орындау және оған қол жеткізу мақсатында адамдарға зиян келтірмеу және қоршаған ортаны қорғау қағидаттарын ұстанамыз. Біздің Компания өз қызметінің қоршаған ортаға әсерін бағалайды.

Біз жұмыс орнында қауіпсіздікті қамтамасыз ету және жарақаттарды болдырмау үшін қауіпсіз еңбек қағидаларын әзірлейміз және оларды басшылыққа аламыз.

Компания барлық істерінде адал және салауатты бәсекелестікті насихаттайды. Өз қызметінде қолданылатын монополияға қарсы барлық қағидаларды қатаң сақтайды.

Компания ешқашан бәсекелестікке қарсы келісімдерге қатыспайды. Компания:

- баға келісімдеріне қатыспайды (бағаларды, жеңілдіктерді немесе маржны бәсекелестерімен келіспейді);

- тендерлер өткізу кезінде сөз байласуға қатыспайды, яғни нақты қатысушының жеңісін қамтамасыз ету мақсатында коммерциялық ұсыныстарды үйлестірмейді;

- клиенттер, бағалар, жеңілдіктер, зерттеулер мен әзірлемелер туралы ақпаратты қоса алғанда, бәсекелестермен құпия коммерциялық ақпарат алмаспайды;

- Қазақстан Республикасында және шетелде саяси партияларды, олардың кандидаттарын немесе өкілдерін қаржыландырмайды, сондай-ақ тек саяси насихат мақсатында өткізілетін іс-шараларға немесе мерекелерге демеушілік жасамайды. Компания саяси қайраткерлерге тікелей немесе жанама қысым көрсетуден және біреудің мүдделерін қолдаудан бас тартады.

СІЗДЕРДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Сіздердің шешімдеріңіз бен әрекеттеріңіз экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға теріс әсерін тигізбейтініне көз жеткізіңіз;

✓ Экономикалық, әлеуметтік және экологиялық аспектілер тұрғысынан мүдделі тұлғаларға тигізетін теріс әсерін мейлінше азайту үшін қажетті шараларды қабылдауға ұмтылыңыз.

✓ Қазақстан Республикасының заңнамасына негізделген қауіпсіздік техникасы қағидаларын және өрт қауіпсіздігі талаптарын қатаң сақтаңыз, қауіпсіздік, еңбекті қорғау және денсаулық мәселелері бойынша ұстанымыңызды көрсетіңіз. Әр қызметкер өзінің және айналасындағылардың қауіпсіздігі үшін жауап береді.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

✓ Қоршаған орта туралы заңдар мен қағидаттар ережелерінің кез келген айқын немесе ықтимал бұзушылықтарының белгілері.

Сұрақ:

Компанияда орнықты дамуға қатысты өзге құжат бар ма?

Жауап:

Ия, Орнықты даму жөніндегі нұсқаулық, оны Сіз біздің корпоративтік веб-сайттан қарай аласыз.

ЭТИКАЛЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

Бедел – Компанияның сенімге негізделген негізгі активі.

Компания мемлекеттің, іскери серіктестердің, инвесторлардың және қоғамның сеніміне ие болуға ұмтылады.

Сенім жоғары этикалық нормаларды дәйекті түрде ұстану негізінде туындайды.

Біз бәріміз Компанияның өкілі болып табыламыз және біздің әрекеттеріміз Компанияның беделіне әсер етуі мүмкін.

Компанияның беделін сақтау үшін біздің әрқайсымыз мінез-құлқымыздың дұрыс болуын қадағалауымыз керек.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Жалпы жұрт қабылдаған моральдық және этикалық мінез-құлық нормаларын ұстаныңыз, Қазақстанда және шетелде жұмыс істей отырып, мемлекеттік және басқа тілдерге, барлық елдің дәстүрлеріне және әдет-ғұрыптарға құрмет көрсетіңіз;

✓ Жұмыс уақытынан тыс уақытта жалпы моральдық және этикалық мінез-құлық нормаларын ұстаныңыз, Компанияның беделіне нұқсан келтіретін қоғамға жат мінез-құлыққа жол бермеңіз;

✓ Егер Сізге тиісті өкілеттіктер берілмесе, Компанияның қызметі туралы көпшілік алдында сөйлеуден аулақ болыңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

✓ Қызметкерлердің Компанияны беделінен айыруға әкеп соқтыруы мүмкін әдепсіз мінез-құлық.

Сұрақ:

Әріптесім жұмысқа мас күйінде келеді деген күдігім бар, тіпті кеңседе алкоголь ішуі де мүмкін. Мен не істеуім керек?

Жауап:

Бұл мәселені шешу үшін өзіңіздің қажетті шараларды қабылдайтын басшыңызбен дереу кеңесу керек.

Адам құқықтары

БҰҰ-ның Жаһандық шартына қол қоюшы ретінде біз адам құқықтарын қорғауға міндеттенеміз. Біз халықаралық адам құқықтарын қолдаймыз және құрметтейміз. Біз сондай-ақ адам құқықтарын бұзу жағдайларын болдырмауға ұмтыламыз.

БІЗ АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚАЛАЙ САҚТАЙМЫЗ?*Әсерді азайту*

Компания іс-әрекеттері мен еңбек нәтижелері адамға да, біздің планетамызға да әсер ететін адамдардан тұрады.

Сондықтан біз адам құқықтарын сақтауымыз керек, мүмкіндігінше теріс әсерді азайтып, іс-әрекетіміздің оң әсерін күшейтуіміз керек.

Мәселелерді анықтау және шешу

Біз өз қызметімізде және іскери серіктестермен қарым-қатынаста адам құқықтарының сақталуын қамтамасыз етуге тырысамыз (адам құқықтарының сақталуын кешенді бағалау барысында) біз кімге және қандай тәсілдермен көбірек әсер ететінімізді анықтауға тырысамыз. Міндеттемелерді орындау кезінде біз адам құқықтары жөніндегі ішкі және үшінші тарап сарапшыларымен жұмыс істейміз, бизнесіміздің адамдарға ең көп әсер ететін бөліктерін анықтаймыз және жақсартамыз (яғни, адам құқықтары саласындағы негізгі мәселелеріміз).

Ашықтық мәдениетін дамыту

Біз өз жетістіктеріміз бен қиындықтарымыз туралы ашық айтамыз. Біз мүдделі тараптарды, соның ішінде ең осал тараптарды адам құқықтарына қатысты кез келген мәселелерді және олар біздің қызметімізге байланысты кездесетін мәселелерді көтеруге шақырамыз, бұл үшін әртүрлі шағым беру тетіктері мен бұзушылықтар туралы есеп беру жүйесін қолданамыз. Біз өз міндеттемелерімізді орындауға көмектесетін КЕҰ-мен бірлесіп жұмыс істейміз.

Біз құқық қорғаушылардың, соның ішінде біздің қызметімізге байланысты болуы мүмкін мәселелер бойынша белсенді науқан жүргізетіндердің заңды әрекеттеріне кедергі келтірмейміз және олардың сөз бостандығын, бірлестік бостандығын және бейбіт жиналыс құқығын шектемейміз. Біз бұл тәсілді іскери серіктестерімізбен бөлісеміз.

СЫРТҚЫ КОММУНИКАЦИЯ

Компанияның қызметкері бола отырып, егер Сіз қоғамдық орындарда әдепсіздік танытсаңыз, бұл Компаниямыздың қоғам тарапынан сынға ұшырауына себеп болады.

Сіз әрқашан Компаниямызды Компаниядан тыс жерде де көрсететініңізді есте ұстауыңыз керек.

Компания атынан кез-келген рұқсат етілмеген сыртқы байланыс біздің Компанияның имиджіне әсер етеді.

Әлеуметтік желілердегі белсенділік тек жеке мақсатта қолданылуы керек және Компаниямен байланысты болмауы керек.

Компания атынан жария етілген кез-келген ақпарат барлық маңызды аспектілерде дәл, толық, дұрыс және қолданыстағы заңнама мен ішкі ережелерге сәйкес болуы керек.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Егер Сіздің өтініш жасауға өкілеттігіңіз болмаса, ешқашан Компания атынан мұны жасамаңыз;
- ✓ Жеке басыңыздың пайдасы үшін ешқашан қызметтік жағдайыңызды пайдаланбаңыз;
- ✓ Бұқаралық ақпарат құралдарында Компанияның жұмысы туралы жеке пікіріңізді білдірмеңіз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

- ✓ Компаниямен тікелей байланысты әлеуметтік желілердегі ресми емес белсенділік.

Сұрақ:

Компания қызметкері тұтынатын өнімге немесе көрсетілген қызметке наразы екені туралы көпшілік алдында түсініктеме берді. Бұл кодексті бұзу деп есептеле ме?

Жауап:

Бұл - кодексті бұзу емес. Компания тұтынушылардың шағымдары болуы немесе жеке өмірде өз пікірлерін білдіруі мүмкін қызметкерлердің жеке өмірін құрметтейді. Маңыздысы, мұндай пікір Компанияның позициясы ретінде қабылданбауы тиіс.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ ДЕГЕН КӨҚАРАС

ЖҰМЫСҚА ЖАЛДАУ МЕН ЕҢБЕК ЕТУДІҢ ТЕҢ ШАРТТАРЫ

Біздің қызметкерлер ең құнды актив болып табылады және Компания өз қызметкерлерін жұмыс істеу бағытындағы ең жақсы перспективалармен қамтамасыз ету саясатын ұстанады. Сондықтан, біз Компанияда жұмыс істейтіндердің барлығына өздерінің кәсіби қабілеттерін дамыту және

дағдыларын жетілдіру үшін тең мүмкіндіктер ұсынамыз. Сондықтан, Компания жан-жақты жұмыс тәжірибесі мен таланты бар мамандарды таңдап, қызметкерлерді жалдау мен жоғарылатудың әділ рәсімдерін қалыптастырып отыр.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Өз міндеттеріңізді ең жоғары этикалық нормаларды ұстана отырып, біздің корпоративтік құндылықтарымыз мен қағидаттарымыз негізінде кәсіби түрде орындаңыз;

✓ Жалдау, сыйлықақы беру және қызметте көтермелеу туралы әрбір шешімді олардың сіңірген еңбегін, біліктілігін, нәтижелілігін және өндірістік қажеттілігін ескере отырып қабылдаңыз;

✓ Непотизмнің, субъективтіліктің немесе қате түсініктің болуының кез-келген мүмкіндігін жойыңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

✓ Жұмыс орнындағы кез-келген әдепсіз немесе орынсыз мінез-құлық белгілері;

✓ Еңбек заңнамасының кез-келген айқын бұзушылықтарының немесе әлеуетті бұзушылықтарының белгілері.

Сұрақ:

Жалдау және қызметтік көтермелеу кезінде тең шарттарды бұзу ретінде қабылданатын қандай жағдайлар туралы хабарлай аламын?

Жауап:

Басқа қызметкердің жалақысы неге жоғары деген сұрақтар қоюға болмайды. Жалақы мөлшері құпия ақпарат болып табылады, ол тәжірибеге, біліктілігіне, біліміне және басқа да факторларға негізделеді. Сіз жалдау процесінде, жұмыс бабында, қызметтен көтерілгенде, жұмысты тоқтатқан кезде орын алған кемсітушіліктер туралы хабарлай аласыз. Мысалы, Сіз жаңа қызметкердің өз түйіндемесінде бір компанияда 5 жыл бойы жұмыс істегенін көрсеткенін білдіңіз. Бірақ Сіз оның аталған компанияда жұмыс істемегеніне сенімдісіз, бұл қызметкер тарапынан алдау болып табылады және бұндай жалғандыққа негізделген мінез-құлыққа жол берілмейді.

КЕМСІТУШІЛІК ПЕН ҚЫСЫМШЫЛЫҚҚА ТЫЙЫМ САЛУ

Компания барлық қызметкерлердің бір-біріне деген құрметіне негізделген еңбек жағдайларын жасауға ұмтылады. Сондықтан біздің Компания діни, нәсілдік, этникалық, жыныстық, жас және басқа да белгілер бойынша кемсітушілікке жол бермейді. Біздің Компания қызметкерлердің намысына тиетін, агрессивті, дұшпандық немесе құқықтарына нұқсан келтіретін кез-келген мінез-құлыққа тыйым салады.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Әріптестеріңізге құрметпен және үлкен сеніммен қараңыз;

- ✓ Әріптестеріңізді қорқытпаңыз және кемсітпеңіз;
- ✓ Әріптестеріңізге қатысты орынсыз сөздерді айтпаңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ КЕРЕК:

- ✓ Жұмыс орнындағы кез-келген әдепсіз немесе орынсыз мінез-құлық белгілері;
- ✓ Еңбек заңнамасының кез-келген айқын бұзушылықтары немесе әлеуетті бұзушылық белгілері.

Сұрақ:

Мен – Компанияда жұмыс істейтін жүкті қызметкермін, менің тікелей бастым қосымша өтемақының төленуін болдырмау және менің орныма тез арада қызметкер табу үшін маған қысым көрсетіп отыр және қандай да бір негіздемесіз жұмыстан кетуімді сұрайды.

Жауап:

Жүкті қызметкер ретінде Сіздің Еңбек Кодексімен қаттамасыз етілген арнаулы мәртебеңіз бен құқықтарыңыз бар. Егер Сіздің менеджеріңіз Сізге қандай да бір негізсіз қысым көрсетсе, Сіз тез арада осы жағдай туралы Компанияның еңбек, еңбек қақтығыстары және өзге де ұқсас мәселелерімен айналысатын Омбудсменіне хабарласуыңыз керек.

БИЗНЕС ҚАУЫМДАСТЫҚПЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Компания акционерлердің құқықтарын іске асыру тиімділігі жоғары болуын қамтамасыз ету үшін тұрақты түрде жұмыс істейді.

Компания өз акционерінің құқықтарын оларға тиесілі акциялардың санына қарамастан бірдей құрметтейді, олармен тиімді диалог жүргізеді, мәлімделген даму міндеттемелерін орындау және дивидендтер төлеу арқылы олардың сенімін ақтауға ұмтылады.

Акционерлер үшін өз қызметі туралы сенімді ақпаратты қолжетімді нысанда уақтылы жариялай отырып, Компания акционерлердің құқықтары мен мүдделерінің сақталуына кепілдік береді. Үкімтал бірігу, жұтылу немесе қайта құрылымдау туралы ақпарат Компанияның ішкі нормативтік құжаттарына және ашуға жататын ақпаратты міндетті түрде алдын ала жариялай отырып, қолданыстағы заңнамаға қатаң сәйкестікте жария етіледі.

Бірлескен ЕТҰ-ға басшылық ету кезінде не біз акционер болып табылатын бірлескен ЕТҰ-да қызметті ұйымдастыру кезінде біз жалпы қабылданған іскерлік этика нормаларын, осы Кодекстің және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарын негізге аламыз.

Компанияның әрбір қызметкері Қазақстанның қор нарығында сатуға қойылған «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының акцияларын еркін сатып алуға құқылы.

ҮШІНШІ ТҰЛҒАЛАРДЫ ТАРТУ

Біздің Компаниямыз өнім берушілермен, консультанттармен, іскерлік серіктестермен және басқа да үшінші тұлғалармен ашықтық, заңды толық ұстану, адалдық және тиімділік қағидаттары негізінде өзара іс-қимыл жасайды.

Компания БҰҰ Жаһандық шартының он қағидатына адалдығын мәлімдейді, БҰҰ-ның Орнықты даму саласындағы мақсаттары мен бастамаларын қолдайды.

Осыған сәйкес, біздің Компания мынадай:

Кемсітушіліктің қандай да бір түрлері орын алмайтын инклюзивті жұмыс ортасын құратын және қолдайтын, сондай-ақ әрбір адамның қосқан үлесін мойындайтын өнім берушілермен;

Адам құқықтарын, қолданылатын мемлекеттік заңдарды, БҰҰ-ның Жалпыға бірдей декларациясын, сондай-ақ Халықаралық еңбек ұйымының (ХЕҰ) негізгі қағидаттарын сақтайтын;

Компания жұмыс орнында зорлық-зомбылықтың кез-келген түріне жол бермейтін;

Бизнесті қызметкерлердің және жұртшылықтың қауіпсіздігі мен әлауқатын қамтамасыз ету үшін басқаратын;

Балалар еңбегіне, мәжбүрлі, заңсыз еңбекке немесе міндетті еңбектің кез келген басқа түріне жол бермейтін;

Тиісті экологиялық және әлеуметтік нормалар мен стандарттарды сақтайтын;

Орнықты даму қағидаттарына бейілділігін көрсететін:

экологиялық таза материалдарды пайдаланатын, энергия мен суды тұтынуға, парниктік газдар шығарындыларының көлеміне ерекше назар аударатын, сондай-ақ қоршаған ортаға қауіпті заттармен (материалдармен, препараттармен және өнімдермен) жұмыс істегенде мұндай заттардың таңбалануын, өңделуін, тасымалдануын, сақталуын, қауіпсіз кәдеге жаратылуын қамтамасыз ететін;

Экологиялық саясатты әзірлейтін және енгізетін, өзінің іскерлік қызметін саясатқа сәйкес жүзеге асыратын;

Сатып алынатын өнімнің шығу тегін, оның құрамын, өндіріс пен тасымалдау процесінің тұрақтылығын ескеретін. Мүмкіндігінше этикалық және тұрақтылық стандарттары мен жеткізілім тізбегі сертификатталған материалдарды пайдаланатын (мысалы, ISO 14001, FSC, PEFC, EPD, бірақ бұлармен шектелмейді).

Ресурстарды неғұрлым ақылға қонымды және жауапкершілікпен пайдалануға ұмтылатын, бұл тәсілді жеткізу тізбегіне, сондай-ақ бизнес операцияларына біріктіретін өнім берушілермен жұмыс істеуді құптайды.

Біздің Компания «жасыл кеңсе» қағидаттарын қолданады және үшінші тұлғалардың орнықты даму қағидаттарын ескеретін кеңсе өнімдеріне ұқсас тәсілін құптайды.

Біздің Компания іскери серіктестерге негізсіз артықшылықтар мен басымдықтарды бермейді және олармен өзара тиімділік негізінде іскерлік қатынастарды сақтайды. Біз «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар Кеңесі бекіткен «Самұрық-Қазына «ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-ға тиесілі заңды тұлғалардың сатып алуларын жүзеге асыру тәртібі негізінде неғұрлым тиімді бағаға, тауарлардың/көрсетілетін қызметтердің сапасына және өнім берушінің жақсы іскерлік беделіне артықшылық бере отырып, өнім берушілерді ашық түрде таңдаймыз.

Біз барлық үшінші тұлғалар осы Кодекстің ережелерін немесе осыған ұқсас ережелерді ұстанады деп болжаймыз. Өз кезегінде, үшінші тұлғалар бізден осы Кодекстің ережелерін ұстануды күтеді және оларға Компанияның ЖЕДЕЛ ЖЕЛПСІ арқылы Кодекстің кез келген нақты немесе ықтимал бұзушылықтары туралы хабарлауға мүмкіндік беріледі.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Өнім берушілерді тек олардың біліктілігін, қызметін және бәсекеге қабілеттілігін негізге ала отырып таңдаңыз;
- ✓ Іскерлік беделі күдік туғызатын үшінші тұлғалармен өзара іс-қимыл жасамаңыз;
- ✓ Бәсекелес ортаны құру үшін барлық күш-жігеріңізді жұмсаңыз.
- ✓ Үшінші тұлғалар осы Кодекстің ережелері туралы хабардар екенін анықтаңыз;
- ✓ Есептелген сыйлықақы ұсынылған тауарлар/қызметтерге сәйкес келетініне көз жеткізіңіз;
- ✓ Үшінші тұлғаларға құрметпен және әділ қараңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

- ✓ Үшінші тараптар сенімсіз іскерлік оқиғаларға қатысқан немесе осындай негізде айыпталған;
- ✓ Үшінші тұлғалар бізбен келісімшарт жасасқанға дейін комиссия немесе сыйақы алуды талап ететін жағдайларға назар аудару қажет.

Сұрақ:

Мен, ашық тендерде қатысатын әлеуетті өнім берушінің акционері Компания қызметкерінің жақын туысы екенін білдім. Осы туралы хабарлауым керек пе?

Жауап:

Иә, бұл жайт туралы Басшыңызға немесе Комплаенс қызметінің жетекшісіне хабарлауға тиіссіз, өткені, ол біліктілік, қызметі және бәсекеге қабеліттілік критерийлерден өзгеше таңдау критерийлеріне негізделген өнім берушіні таңдауға әсер етуі мүмкін.

МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ

Компания жеке өміріңізді өте құрметтейді және әрқайсысыңыздың Компаниядан тыс жерде заңды қызметпен айналысу құқығыңызға түсіністікпен және құрметпен қарайды. Бұл ретте біз Сізден абай болуды және мүдделер қақтығысының туындау ықтималдығын болдырмауды сұраймыз.

Мүдделер қақтығысы Сіздің жеке мүдделеріңіз немесе байланыстарыңыз Сіздің бизнес шешімдеріңізге әсер еткен немесе әсер етуі мүмкін болған кезде пайда болады.

Мүдделер қақтығысы ретінде қабылдануы мүмкін жағдайлар өте алуан түрлі және олардың барлығын тізімдеу мүмкін емес. Алайда, кейбір мысалдарға жеке заңды тұлғаның меншікті капиталына қатысу үлесі бар немесе белгілі бір заңды тұлғада басқарушылық лауазымға ие болған жағдайлар жатады және бұл жағдайлар сіздің Компаниядағы лауазымдық міндеттеріңізді орындауға кедергі болады.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Сіздің жеке байланыстарыңыз/жағдайларыңыз Қоғамдағы бизнес шешімдеріңізге әсер ететін жағдайлардан аулақ болыңыз;
- ✓ Тікелей басшыңызға немесе Комплаенс қызметіне нақты, ықтимал немесе анықталған мүдделер қақтығысы туралы ақпаратты ашыңыз;
- ✓ Егер нақты, ықтимал немесе анықталған мүдделер қақтығысы болса, шешім қабылдауға қатыспаңыз;
- ✓ Егер бұл сіздің Компаниядағы қызметіңізге теріс әсер етсе, Қоғамнан тыс кез-келген жұмыс пен бизнеске (коммерциялық немесе коммерциялық емес) қатыспаңыз;
- ✓ Егер сіздің жеке қарым-қатынасыңыз Компаниядағы лауазымдық міндеттеріңізге әсер ете ме деген күмәніңіз болса, тікелей басшыңызбен ақылдасып, кеңес сұраңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

- ✓ Сіздің немесе әріптестеріңіздің Компанияда немесе Компанияның әлеуетті не нақты серіктесі немесе өнім берушісі болып табылатын ұйымда жұмыс істейтін отбасы мүшелері немесе басқа үлестес тұлғалары болуына;
- ✓ Сіздің немесе әріптестеріңіздің ұйымдағы акционерлік капиталға қатысу үлесінің немесе сіз не әріптестеріңіз Қоғамның әлеуетті немесе нақты серіктесі немесе өнім берушісі болып табылатын белгілі бір ұйымда басқарушы лауазымды атқаратынына;
- ✓ Сізге немесе әріптестеріңізге Сізден немесе әріптестеріңізден Компания ресурстарын, соның ішінде құпия ақпаратты пайдалануды талап етуі мүмкін сырттай жұмысы немесе басқа да қызметі болуына назар аудару қажет.

Сұрақ:

Менің жақын туысым ашық тендерге қатысатын Қоғамның акционері болып табылады. Мен тендерлік комиссияның мүшесі болып табыламын. Бұл

мүдделер қақтығысы болып санала ма?

Жауап:

Ия, бұл - мүдделер қақтығысы жағдайы, Сіз осындай жағдайды Комплаенс қызметіне ашып, осы тендерге шешім қабылдау процесіне қатыспауыңыз керек.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБАЛАР ЖӘНЕ ДЕМЕУШІЛІК

Компания «Самұрық-Қазына» АҚ-ның Қайырымдылық саясатына сәйкес, қайырымдылық пен демеушілік қызметін жүзеге асырады.

Қызметінің барлық салаларында көшбасшылыққа қол жеткізуге ұмтыла отырып, Компания бизнесінің коммерциялық дамуын әлеуметтік қызметімен қатар алып жүреді. Өркендейтін қоғам үшін жағдай құруға өз үлесін тұрақты қоса отырып, Компания ұзақ мерзімді жетістігінің негіздерін қалайды. Бұл кешенді жұмыс, оның басымдықтары болып балаларға, талантты жастарға және өндіріс ардагерлеріне көмек көрсету, мәдениетті, өнерді, білімді қолдау және қоршаған ортаға қорғау көрсету үнемі болған және болып қалады.

Біз дене шынықтыру мен спортты, білім беруді, мәдениетті және әлеуметтік саланың басқа түрлерін дамытуға бағытталған бағдарламаларды қолдауға, сондай-ақ, төтенше оқиға және/немесе төтенше жағдай жарияланған жағдайда қайырымдылықты жүзеге асыруда және оның салдарын жоюға көмек көрсетуде қолданыстағы заңнамаға қайшы келмейтін барлық жәрдемді көрсетуге тырысамыз.

Сұрақ:

Менің жергілікті қайырымдылық жобаға өз еркіммен қатысу ниетім бар. Осы Кодексте қарастырылған ба?

Жауап:

Көп жағдайда рұқсат етіледі. Мұндай жұмыс сіздің Компаниядағы міндеттемелеріңізге әсер етпейтініне және «Самұрық – Қазына» АҚ Қайырымдылық саясатына, Демеушілік бағдарламасына, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ-дағы алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына қайшы келмейтініне көз жеткізіңіз. Егер сізде күмән туындаса, сіз әрқашан сәйкестік қызметіне немесе қауіпсіздік жөніндегі құрылымдық бөлімге хабарласа аласыз.

СЫЙЛЫҚТАР ЖӘНЕ ҚОНАҚЖАЙЛЫЛЫҚ БЕЛГІЛЕРІ

Компанияның саясаты үшінші тұлғаларға көрсетілген немесе олардан алынған стандартты және қолайлы қонақжайлылық белгілеріне мүмкіндік береді.

Алайда, сыйлық алу және мен беру, сондай-ақ қонақжайлылық белгілерін көрсету үшінші тараптың негізсіз дәмеленуіне немесе негізі бар

коммерциялық себептерге емес, жеке пайданы көздегендіктен, үшінші тарапқа артықшылық беру туралы әсер қалдыруы мүмкін.

Сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілері тек қолма-қол ақшаны ғана емес, сонымен қатар Компанияда коммерциялық қызметті жүзеге асыру кезінде қызметкерлер, лауазымды тұлғалар, директорлар ұсынған немесе алған құндылығы бар кез келген нәрсені білдіреді.

Сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерінің түсінігі мен түсіндірмесі әртүрлі көзқарастарға байланысты өзгереді, сондықтан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін алу шешім қабылдау процесіне әлеуетті әсер етпеуі керек.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

✓ Ұсынылған немесе алынған сыйлықтың немесе қонақжайлылық белгісінің түрін, құндылығын және мөлшерін сақтықпен бағалаңыз;

✓ Ешқашан ақша, ақшалай баламалар, жеке қызметтер немесе кез келген басқа заңсыз немесе орынсыз сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін ұсынбаңыз, алуға тырыспаңыз немесе алмаңыз;

✓ Егер сіз ұсынатын немесе алатын сыйлықтар шешім қабылдау процесіне әсер етуі мүмкін болса, мұндай сыйлықтарды ешқашан қабылдамаңыз немесе бермеңіз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

✓ Тауарлар, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу кезінде, жұмысқа немесе жұмысқа орналасу кезінде ұсынылатын немесе қолма-қол ақшамен немесе ақшалай баламамен алынған кез келген қолайсыз сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілері;

✓ Сіздің шешіміңізге және әріптестеріңіздің объективтілігіне немесе шешіміне және объективтілігіне әсер етуі мүмкін кез келген сыйлықтар мен сый-кәделер.

Сұрақ:

Іскери серіктестерден сыйлық алуға қандай да бір шектеулер бар ма?

Жауап:

Қылмыстық кодекс лауазымды адамдар мен директорлардың екі айлық есептік көрсеткіштен аспайтын соманы алуы пара болып табылмайтынын белгілейді. Жалпы, кез-келген қызметкер олардың шешімдеріне әсер етуі мүмкін құндылықтарды алмауы керек. Кез-келген сыйлық пара ретінде қарастырылуы мүмкін, егер бұл шешімге әсер етсе.

Сонымен бірге, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам не оған теңестірілген адам жеке өзі немесе делдал арқылы заңсыз материалдық сыйақы, сыйлықтар, жеңілдіктер не оларды ұсынған адамдардың пайдасына жасаған әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін көрсетілетін қызметтер алған жағдайда, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) орындауға уәкілеттік берілген адамның қызметтік өкілеттігіне кіретін болса немесе оған теңестірілген адамның, егер бұл әрекеттерде қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса, әкімшілік

жауапкершілік (алты жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл) қарастырылған.

САЯСИ ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ ЖАРНАЛАР

Компания қолданылатын заңнама талаптарына сәйкес мемлекетпен байланысты тұлғалармен өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

Компания Саяси партиялар мен саяси қызметті жүзеге асыратын коммерциялық емес ұйымдарды басқа кез келген жолмен қаржыландырмайды немесе қолдамайды. Сондай-ақ осындай көмек көрсеткені үшін заңсыз пайда алу мақсатында тікелей немесе жанама түрде демеушілік /қайырымдылық/ лоббистік қызметті жүзеге асыруға жол бермейді.

Компанияның осы саладағы принциптері:

- ✓ Компанияның шоттарын жарналар үшін саяси мақсатта пайдалануға тыйым салынады;
- ✓ Компанияның ресурстарын (электрондық поштаны қоса) саяси қызметті жүргізу үшін пайдалануға тыйым салынады;
- ✓ Саяси мақсаттар үшін жарналардың орнына қайырымдылық көмек көрсетуге тыйым салынады;
- ✓ Компанияның ақшалай қаражатын немесе мүлкін салалық ұйымдар арқылы немесе саяси партияларға жарна салу үшін басқа жолмен пайдалануға тыйым салынады.

Компанияның саяси қызметке тартылуына байланысты кез келген ақпарат жария есеп беру шеңберінде ашылуға тиіс.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

✓ Егер сіз саяси процестерге қатыссаңыз, заңнамалық немесе саяси мәселелер бойынша өз пікіріңізді білдірсеңіз, саяси қызметке қатыссаңыз және/немесе жеке саяси жарналар жасасаңыз, сіз бұл қызметті жұмыстан тыс уақытта және өз қаражатыңыз есебінен жүргізуіңіз керек.

✓ Егер Сіз Компанияның мемлекеттік органдармен жұмыс жөніндегі директорынан және Компанияның заң кеңесшісінен алдын ала рұқсат алмаған болсаңыз, тиісті мемлекеттік органдардың атына заңды негізде талап етілетін жария етуді қоспағанда, Компанияға немесе біздің кез келген бөлімшелерімізге немесе еншілес компанияларымызға қандай да бір сілтемелерден немесе байланыстардан аулақ болуыңыз керек, сондай-ақ Компания атынан емес, жеке тұлға ретінде әрекет ететініңізді көрсетуіңіз керек.

КОМПАНИЯҒА ДЕГЕН ҚАМҚОРЛЫҚ

АКТИВТЕРДІ ҚОРҒАУ

Компанияда жұмыс істейтін әрбір қызметкер Компанияның активтерін тиісінше басқаруға жауапты. Активтерді тиісінше басқаруға Компанияның инвестицияларын, қорлары мен меншіктерін бақылау мен қолдау жатады.

Бедел - Компанияның жоғары бағаланған активі. Біздің әрқайсымыз осы активтің иесі болып табыламыз және тиісті мінез-құлық арқылы осы активтің құнын арттыра немесе төмендете аламыз. Әркім Компанияның беделін нығайтуға ұмтылуы керек.

Активтердің өсуіне қол жеткізу және олардың құнын қалыптастыру үшін әрқайсымыз тиісті көзқарас пен жоғары жауапкершілік тәжірибесін енгізуіміз керек.

Активтерді дұрыс пайдаланбау Компанияның жұмысына тікелей әсер етеді; кез-келген алаяқтық немесе ұрлық туралы дереу хабарлау қажет.

Компанияның активтерін жеке мақсаттар үшін кез келген уақытта пайдалануға тиым салынады.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Компанияның мүлкін өз меншігіңіз ретінде сақтаңыз;
- ✓ Компания активтерінің дұрыс пайдаланылуын бақылау үшін жауапкершілікті өз мойныңызға алыңыз;
- ✓ Активтерді пайдалану үшін тиісті рұқсат пен нақты құжаттаманы қамтамасыз етіңіз;
- ✓ Сіздің міндеттемелеріңізге сәйкес активтерді тек дұрыс пайдалануды қамтамасыз етіңіз;
- ✓ Компанияның бюджет қаражатының неғұрлым маңызды қажеттіліктерге жұмсалуды түсіне отырып, өкілдік шығыстарды қалыптастыруға ақылға қонымды көзқараспен қараңыз

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ ҚАЖЕТ:

- ✓ Активтерді иелену немесе ысырап ету;
- ✓ Активтерді ұрлау мен бүлінуден дұрыс қорғамау;
- ✓ Алаяқтық, зиян немесе ұрлықтың кез келген белгілері.

Сұрақ:

Компаниямыз Жекешелендіру бағдарламасы аясында активтерді төмендетілген баға бойынша сататынның білемін және бұл баға нарық бағасынан төмен деп санаймын. Осы жағдай активтерді қорғамайтынымызды білдіре ме?

Жауап:

Жекешелендіру Компанияның өз активтерін басқару тәсілдерінің бірі болып табылады. Озық баға ашықтық пен бәсекелестік арқылы қалыптастырылады. Компания ашықтық пен бәсекелестік саясаты мен рәсімін басшылыққа алады. Сондықтан, егер Сіз жекешелендіру рәсімін бұзудың кез келген жағдайы туралы білсеңіз немесе кез келген күдіктеріңіз

болса, тікелей басшыңызға немесе Комплаенс қызметіне хабарлаңыз.

БӘСЕКЕЛЕСТІК ЖӘНЕ МОНОПОЛИЯҒА ҚАРСЫ ЗАҢНАМА

Бәсекелестікті қорғау туралы Заңнама, сондай-ақ антитраст немесе монополияға қарсы заңнама бәсекелестік пен тұтынушыларға зиян келтіретін әрекеттерге тыйым салады. Мұндай әрекеттердің мысалдары бәсекелестікке қарсы келісімдер (мысалы, қайта сату бағасын белгілеу, аумақтық принцип бойынша немесе сатып алушылардың құрамы бойынша нарықты бөлу, саудасаттықта сөз байласу), бәсекелестер арасында құпия коммерциялық ақпарат алмасу, нарықтық билікті теріс пайдалану, монополияға қарсы органды жария етуді талап ететін мәмілелер туралы хабардар етпеу болып табылады.

Компания монополияға қарсы заңнаманы сақтайды және іскерлік қатынастардың барлық түрлерінде және қатысу аймағына қарамастан адал бәсекелестік қағидаттарын ұстанады. Біз белсенді түрде ғана емес, адал, этикалық және монополияға қарсы заңнамаға сәйкес бәсекелесеміз. Бұл заңдар бүкіл әлемде еркін және адал бәсекелестікке ықпал етеді, осылайша клиенттер өнім берушілер арасындағы шексіз бәсекелестіктен пайда көреді, ал сатушылар сатып алушылар арасындағы бәсекелестіктен пайда көреді.

Компания қызметкерлері бәсекелестермен біркелкі мінез-құлыққа бағытталған, соның ішінде коммерциялық жоспарлар туралы ақпаратты тікелей немесе делдалдар арқылы бөлісу, келіссөздер жүргізу, қол қою немесе бәсекелестікке қарсы келісімдерді кез келген нысанда ауызша мақұлдау сияқты әрекеттерді жасамауы керек.

Компания өз қызметін жүргізу, оның ішінде баға белгілеу мәселелері бойынша өз бетінше және басқа компаниялардың іс-әрекеттеріне қарамастан шешімдер қабылдайды.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ

✓ Сіз бұл заңдарды оның әрбір әрпі мен рухына сәйкес білуіңіз, бәсекелеспен, өнім берушімен немесе мердігермен кез келген келіссөздер үшін заңды негіздердің болуын тексеруіңіз керек.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТЕРДІҢ АШЫҚТЫҒЫ

Компания нақты және толық қаржылық және іскерлік ақпаратты ұсынады.

Барлық қаржылық деректер, жазбалар мен есептер Қаржылық Есептіліктің Халықаралық Стандарттарына, ұлттық заңнамаға және Компанияның ішкі қағидаттарына сәйкес келуі тиіс.

Барлық мәмілелер мен есептер жүйелі болуы және лайықты түрде топтастырылуы тиіс. Шешімдер толық және нақты деректерне негізделуі тиіс. Компания фактілердің қалай да болсын бұрмалануына тиым салады.

Компания ақшаны жылыстатуға немесе терроризмді қаржыландыруға тікелей немесе жанама түрде ықпал етпеу қағидатын ұстанады. Компания барлық мәмілелер бойынша төлемдердің ашықтығын бағалайды, адал бәсекелестікті жақтайды және заңды, экономикалық тұрғыдан негізделген себепсіз делдалдарды пайдаланудан бас тартады.

Қылмыстық жолмен алынған ақшалай қаражатты жылыстатуға (заңдастыруға) қарсы іс-қимыл жөніндегі талаптар қылмыскерлердің заңсыз алынған қаражатты заңды табыс ретінде ұсыну әрекеттерін болдырмауға арналған заңдарда, ережелер мен рәсімдерде қамтылады.

Компания қылмыстық жолмен алынған ақшалай қаражатты жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға қарсы бағытталған барлық қолданылатын заңдар мен өзге де нормативтік құқықтық актілерді сақтауға міндеттенеді.

Компания қаржылық қылмыстарды, соның ішінде қылмыстық жолмен алынған ақшаны жылыстатуды саналы түрде қолдайтын қызметкерлердің немесе біз бизнеспен айналысатын адамдардың әрекеттерін қабылдамайды. Біз бәріміз ақшаны жылыстатуды көрсететін кез келген ерекше немесе күдікті әрекеттерге, мысалы, үлкен қолма-қол төлемдер, жалған шот-фактуралар туралы өтініштер және әдеттегі бизнес тәртібіне сәйкес келмейтін кез келген басқа әрекеттерге қырағы болуымыз керек.

Егер сіз осындай жағдайларды байқасаңыз, бұл жөнінде міндетті түрде хабарлауыңызды сұраймыз.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Мәмілелер мен шарттарды адал, жоғары жауапкершілікпен тіркеңіз;
- ✓ Барлық іскерлік операциялардың толық, нақты және уақытылы есебін жүргізіңіз;
- ✓ Жасырын жазбаларды және заңсыз қаржылық операцияларды пайдаланбаңыз.
- ✓ Егер өзіңізде қылмыстық жолмен алынған ақшаны жылыстатуға қарсы іс-қимыл талаптары бойынша сұрақтарыңыз туындаған болса, Комплаенс қызметіне, Компанияның құқықтық мәселелер жөніндегі департаментіне хабарласыңыз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ КЕРЕК:

- ✓ Қаржылық болжамдары жоғары және шығын көрсеткіштері бұрыс әрі толық емес есептер;
- ✓ Жалған жүргізілген қызмет белгілері, мысалы, ресми түрде көрсетілмеген құралдарды іс-жүзінде өзге мақсаттарда пайдалану;
- ✓ Іссапарларға жұмсалған толық емес және нақты емес шығындар және өзге шығындар
- ✓ Өндірістік қызметтің қаржылық нәтижелерге сәйкес келмеуі.

Сұрақ:

Менен бухгалтерлік есеп жүйесіндегі деректерді пайдаланушыны

шатастыратындай қылып жазуды өтінді. Егер менде есептің қате екендігі туралы алаңдаушылық туындаса, не істеуім керек?

Жауап:

Деректерді бухгалтерлік есеп жүйесіндегі белгіленген тәртіпті сақтау негізінде әрқашан дәл және дұрыс есепке алу өте маңызды. Ең алдымен, бухгалтерлік есеп жүргізу кезінде қолданылатын әдістемені толық түсіну үшін өз менеджеріңізден және/немесе құрылымдық бөлімше басшысынан оны нақты түсіндіріп беруін сұрауыңыз қажет. Бұл Сізге есептілік қалыптастыру және тапсыру талаптарын қалай сақтау керектігін дұрыс түсінуге көмектеседі. Егер Сіздің тағы да басқа сұрақтарыңыз немесе алаңдаушылығыңыз болса, Қаржылық бақылаушыға немесе Комплаенс қызметіне жүгініңіз.

АҚПАРАТТЫ БАСҚАРУ

Біз ақпаратты күнделікті жұмысымызда бизнес-шешімдер қабылдау үшін пайдаланамыз. Компания ақпаратты актив ретінде қарастырады, оның бір бөлігі құпия болып табылады. Құпия ақпаратқа біздің ноу-хауымыз бен өзге де бәсекеге қабілетті ақпарат, жеке деректер және үшінші тұлғаларға рұқсатсыз берілмеуге тиіс басқа да мәліметтер жатады. Егер сіз Компания туралы инсайдерлік ақпаратқа ие болсаңыз, оны тек қызметтік міндеттерді орындау үшін ғанағ, және қатаң түрде қажет болған жағдайларды қоспағанда басқа тұлғаларға беру заңсыз болып табылады.

Компанияның әрбір қызметкері Компания туралы құпия ақпараттың сақталуын және таратылмауын қамтамасыз ету жөніндегі өз міндетіне жауапкершілікпен қарауы тиіс. Бұл, әсіресе, инсайдерлік ақпаратқа қатысты. Компания ерекше құпия ақпаратпен жұмыс істейтін қызметкерлердің тізімін жүргізеді. Егер сіз осы тізімге енгізілген болсаңыз, мұндай ақпараттың құпиялығын сақтау үшін жүктелген жоғары жауапкершілікті толық сезінуіңіз қажет.

СІЗДІҢ МІНДЕТТЕРІҢІЗ:

- ✓ Құпия ақпаратпен, әсіресе инсайдерлік ақпаратпен аса мұқият жұмыс істеңіз және ондай ақпаратпен тек қажет болған жағдайда ғана бөлісіңіз.
- ✓ Құпия ақпаратпен Компанияның шегінен тыс жерде қажеттілік бойынша қатаң түрде және кәсіби ұсынысты алғаннан кейін ғана бөлісіңіз;
- ✓ Құпия ақпараттың сақтау мен ашуға қатысты барлық ішкі талаптар мен шектеулерді сақтаңыз;
- ✓ Егер Сіз құпия ақпараттың қандай да бір жағдайда жайылып кеткенін білген болсаңыз, оны қорғау үшін шараны қабылдаңыз;
- ✓ Құпия ақпаратты жарияламау туралы міндеттемеге қол қойыңыз;

✓ Үшінші тұлғалар Сіз оларға құпия ақпаратты ашқанға дейін құпия келісімге қол қойғанына сенімді болыңыз.

✓ Құпия ақпаратпен «білсеңіз артық етпейді» деген қағида бойынша емес, әрқашан «білуі қажет» қағидасына сүйене отырып бөлісіңіз.

НЕГЕ НАЗАР АУДАРУЫҢЫЗ КЕРЕК:

✓ Қоғамдық орындарда үшінші тұлғалармен құпия ақпаратты талқылау;
✓ Кез келген құпия ақпараттың бұқаралық ақпарат құралдарында шығуы.

Сұрақ:

Мен бизнес-серіктестен бірлескен жоба бойынша ақпаратты ұсыну туралы сұраныс алдым, бірақ бұлай істеуге құқығым бар екеніне сенімсізбін.

Жауап:

Сіз Ақпарат ашу туралы саясат пен Регламентке сәйкес осы ақпарат құпия ақпарат болып табылмайтынына көз жеткізуіңіз тиіссіз. Егер Сіздің тағы да сұрақтарыңыз болса, тікелей басшыңызға, Корпоративтік басқару департаментінің маманына немесе Комплаенс қызметіне жүгіне аласыз.

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ КОДЕКСІНІҢ БҰЗЫЛҒАНДЫҒЫН ХАБАРЛАУ

Сіздер Мінез-құлық кодексінің кез келген болжамды ереже бұзушылықтарына қатысты сұрақ қоюға, кеңес алуға және хабарлауға міндеттісіздер.

Егер сіз Компанияның қызметкері немесе өкілі қолданыстағы заңнаманы немесе Мінез-құлық кодексін бұзғанын білсеңіз немесе күмәндансаңыз, бұл туралы тікелей басшыңызға немесе Компанияңыздағы комплаенс мәселелеріне жауапты қызметкерге хабарлауыңыз қажет. Мінез-құлық кодексінің бұзылғаны туралы хабарлама алған басшы бұл туралы комплаенс мәселелеріне жауапты қызметкерге дереу хабарлауы тиіс, және хабарланған фактілер бойынша өз бетінше тексеру жүргізбеуі керек. Адал ниетпен жасалған хабарламалар бойынша тексеру жүргізіледі және қажет болған жағдайда тиісті шаралар қабылданады.

Барлық мүдделі тараптар заңнама, реттеушілік талаптар және этика мен комплаенс мәселелері жөніндегі ішкі құжаттардың нақты немесе ықтимал бұзушылықтары туралы Бастамашылықпен ақпарат беру желісі («жедел желі» / Speak up) арқылы хабарлай алады. Барлық хабарламалар тәуелсіз топ тарапынан қаралып, тексеріледі.

Мінез-құлық кодексінің талаптары және/немесе туындаған этикалық мәселелер, ереже бұзушылықтар, сыбайлас жемқорлық және басқа да заңға қайшы әрекеттер бойынша мына тұлғалар мен құрылымдарға жүгінуге болады:

- тікелей басшысына;
- Комплаенс қызметіне;
- Омбудсменге;

- Ішкі аудит қызметіне;
- Корпоративтік хатшы қызметіне;
- «Самұрық-Энерго» АҚ сайтында және кеңсесінде көрсетілген сенім телефоны мен электрондық пошта арқылы;
- «Самұрық-Энерго» АҚ кеңсесінде орнатылған шағымдар, өтініштер мен ұсыныстар қабылдау жәшігі арқылы.

Іскерлік этика қағидаттарының бұзылу фактілерін Директорлар кеңесі қарайды.

Ереже бұзушылық туралы хабарлаған тұлғаға хабарламаның қабылданғаны туралы және тексеру аяқталғаннан кейін оның нәтижелері жөнінде ақпарат беріледі.

Компания жыл сайын «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Бастамашылықпен ақпарат беру саясатына қатысты оқыту, ақпараттандыру және ашықтық шараларын жүзеге асырады, сондай-ақ бұзушылықтар туралы хабарлау арналарына қатысты өзгерістер болған жағдайда барлық мүдделі тараптарды алдын ала хабардар етуге міндеттенеді.

Сұрақ:

Мен басшымның Жеткізушіден 50 000 теңге тұратын сыйлық картасын қабылдап жатқанын көрдім. Мен бұл Компания саясатына қайшы екенін білемін, бірақ басшыммен арамызда келіспеушілік болуын қаламаймын. Не істеуім керек?

Жауап:

Сіз бұл дерек туралы хабарлауыңыз қажет. Қызметкердің мәртебесіне қарамастан, сіздің міндетіңіз — Мінез-құлық кодексінің ықтимал бұзушылығы туралы хабарлау. Компанияда бірнеше хабарлау арналары қарастырылған, сонымен қатар, біз қысым көрсетуге қатаң тыйым саламыз. Сіз хабарламаны анонимді түрде немесе құпиялылықты сақтай отырып қалдыра аласыз.

БҰЗУШЫЛЫҚТАР ТУРАЛЫ ХАБАРЛАҒАН ТҰЛҒАЛАРДЫ ҚОРҒАУ

Компания Мінез-құлық кодексінің немесе Компания саясаттарының бұзылуы туралы адал ниетпен хабарлаған немесе заңсыз әрекеттерді тергеп-тексеруге жәрдемдескен қызметкерлерге қандай да бір қысым көрсетуге қатаң тыйым салады.

Басшылардың мұндай қызметкерді жұмыстан шығаруына, лауазымын төмендетуіне, жұмыстан шеттетуіне, қорқытуына, қудалауына немесе қандай да бір жолмен кемсітуіне жол берілмейді.

ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Мінез-құлық кодексінің мақсаты - қызметкерлеріміз мен серіктестеріміздің ұстанатын этикалық құндылықтарды айқын түсінуін қамтамасыз ету. Кодекс адал, жауапты, ашық және этикалық нормаға сай жұмыс істеуге ұмтылуға жәрдемдесуге бағытталған.

	«Самұрық-Энерго» АҚ Мінез-құлық кодексі	Редакциясы 2
		27/27 бет

Алайда, Кодекс барлық орын алуы мүмкін жағдайларды қамти алмайды, сондықтан қызметкерлер мен іскер серіктестер Компания атынан әрекет еткен кезде әрдайым парасатты шешім қабылдауы тиіс.

Мінез-құлық кодексінің кез келген ережесін қолдануға қатысты күмән туындаған жағдайда, қызметкер немесе іскер серіктес түсініктеме алу үшін комплаенс мәселелеріне жауапты қызметкерге немесе Құқықтық мәселелер департаментіне жүгінуі тиіс.